GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SE PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmond 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 233 — Vinerĭ, 23 Octomvre (4 Noemvre). — 1887.

Brașovŭ, 21 Octomvre v. 1887.

Primindŭ pănă în ḍilele din urmă din tóte părțile locuite de Românĭ adrese de condolență pentru pierderea durerósă, ce amŭ suferit-o, eu și familia nóstră, prin mórtea prea grabnicŭ întêmplată a iubitului și neuitatului nostru părinte *Iacobŭ Mureșianu*, n'am putută sĕ-mĭ împlinescŭ mai înainte scumpa datoriă, de a da espresiune nemărginitei recunoscințe, ce-o sêmțimŭ pentru doveḍile de stimă, venerațiune și iubire, ce s'au adusŭ părintelui nostru de cătră binevoitorii, amicii și veneratorii lui.

Adêncŭ mișcatŭ de manifestațiunile de simpatiă și de iubire frățéscă, ce cu acésta tristă ocasiune, am fostŭ așa de fericitŭ a-le primì din tóte părțile dela mulțĭ bărbațĭ iluștri și de mine fórte stimațĭ, precum și dela unŭ numĕrŭ mare de prea demnĭ și respectațĭ soțĭ de luptă ai mei, nu potŭ decâtŭ mulțumindu-le din adênculŭ inimei, în numele meu și alŭ familiei nóstre, sĕ-i asigurŭ, că în vecĭ vomŭ păstră în pepturile nóstre, ca cea mai scumpă suvenire, cuvintele dulcĭ de mângăiere și de încuragiare, ce ni le-au adresatŭ.

Pentru mine în deosebĭ aceste doveḍĭ de simpatiă și de iubire vorŭ fi, în bine și în rĕu, unŭ puternicŭ stimulŭ de a lucra necurmatŭ cu putere și mai încordată în brésda trasă de bĕtrânĭ și de a țin̂é susŭ stégulŭ, pe care bĕtrânii l'au purtatŭ nepătatŭ prin tóte adversitățile timpurilorŭ, și a'lŭ apĕra cu bărbățiă și cu neînfrântŭ curagiu, până ce provedința ne va învrednicì pe noi toțĭ sĕ putemŭ reîntra cu elŭ în fortăréța drepturilorŭ nóstre politice-naționale!

Dr. Aurel Mureșianu.

Brașovŭ, 22 Octomvre 1887.

Ce ḍile amare a ajunsŭ sĕ petrécă Românulŭ sub regimulŭ tiszaistŭ, ne arată destulŭ de învederatŭ cele petrecute în adunarea generală de tómnă a comitatului Carașŭ-Severinŭ, ce s'a ținutŭ sĕptĕmâna trecută în Lugoșiu.

In acéstă adunare înainte de tóte avea sĕ se facă instalarea noului comite supremŭ. Era, va sĕ ḍică, o solemnelă ocasiune, care întrunea de astădată pe representanții comitatului și cu dreptŭ se putea aștepta, ca nou numitulŭ comite sĕ fiă câtŭ se póte de prevenitorŭ și echitabilŭ față cu cei adunațĭ, căcĭ interesulŭ lui propriu cerea sĕ deștepte încredere prin purtarea sa în poporațiune.

Nu trebue sĕ uitămŭ, că comitatulŭ Carașŭ-Severinului este locuitŭ aprópe cu desĕvêrșire de Românĭ, așa că neromânii formézā acolo numai o mică fracțiune. Era dér unŭ postulatŭ alŭ prudenței și alŭ tactului celui mai elementarŭ, ca noulŭ comite sĕ arate celŭ puținŭ acuma la instalarea lui óre-care deferență față cu covêrșitórea maioritate a locuitorilorŭ comitatului.

Dér ca la tóte ocasiunile de feliulŭ acesta, au trebuitŭ și de astădată sĕ-șĭ dea în petecŭ guvernanții ungurĭ. Ei, cu ajutorulŭ aparatului de care dispunŭ, s'au străduitŭ sĕ facă și din instalarea de față a comitelui supremŭ, o sĕrbătóre de familiă. Șĭ-au adunatŭ, — cum ḍicŭ confrații dela „Luminatorulŭ“ — de pretutindenĭ pe „împenații, îndolmații și înșinorații lorŭ“ și au înscenatŭ cu ei o pompă esclusivŭ ungurescă.

Era unŭ usŭ vechiu ca noii ocărmuitori ai comitatului sĕ fiă bineventațĭ din partea representanțilorŭ românĭ și ungurĭ în limba lorŭ. Acum însĕ lucrurile au ajunsŭ acolo încâtŭ creaturele guvernului unguréscŭ nu mai vorŭ sĕ fiă nicĭ bineventate în limba română. Noulŭ fișpanŭ alŭ Carașŭ-Severinului, Iakabffy, a putută sĕ asculte vorbirea de bineventare a protonotarului ungurŭ, dér n'a mai avutŭ pațiență sĕ asculte și vorbirea ce avea sĕ i se adreseze din sînulŭ representanțilorŭ românĭ, carĭ erau de față, și închise imediatŭ ședința, când aceștia se pregăteau a-i vorbì.

Ce ironiă a sorții! Românii cei urgisițĭ, maltratațĭ și respinșĭ de pretutindenĭ mai au inima de a se apropia de omulŭ guvernului împuindu-șĭ cea mai mare moderațiune și acesta n'are nicĭ atâta inimă de a le da ascultare. Mare învĕțătură potŭ trage din acéstă Românii din Carașiu-Severinŭ!

Și cumcă o vorŭ trage ne dovedesce pasulŭ ce l'a întreprinsŭ unulŭ din conducătorii lorŭ, d-lŭ Coriolan Brediceanu în ședința a doua a congregațiunii comitatense din Lugoșiu.

La începutulŭ ședinței adecă, d. Brediceanu a interpelatŭ pe noulŭ fișpanŭ, décă cu scirea lui *nu s'a cititŭ* actulŭ, prin care este numitŭ în postulŭ sĕu, *și în limba română*, cerêndŭ sĕ se repareze acéstă călcare de lege, căcĭ altfelŭ Românii *nu vorŭ lua actŭ de numirea lui* și nu vorŭ considera ca legală introducerea lui în funcțiunea de comite supremŭ.

Totŭ atuncĭ a cerutŭ esplicărĭ d. Brediceanu dela noulŭ fișpanŭ de ce a închisŭ ședința primă, fără a'lŭ lăsa sĕ ajungă la cuvêntŭ. „Eu, ḍise d-sa, plătescŭ mare dare ca sĕ am dreptulŭ de a vorbi aci, dér d-lŭ comite supremŭ trage mare plată ca sĕ mĕ asculte!“

Fișpanulŭ Iakabffy a rĕspunsŭ, că ar fi trebuitŭ *„sĕ se céră“* și cetirea în românesce a actului de numire și că n'a mai putută da cuvêntŭ d-lui Brediceanu în ședința primă, deórece o închisese deja!?

Este învederatŭ, că negândindu-se a satisface câtŭ de puținŭ și pe representanții românĭ, noulŭ fișpanŭ a începutŭ debutulŭ sĕu într'unŭ modŭ, care numai încredere nu póte însufla poporațiunei române a comitatului.

Va lucra însĕ fișpanulŭ cum îlŭ taiă capulŭ și va face ce-i dictéză cei dela Peșta. Este însĕ marea întrebare, că óre cum vorŭ lucra și ce vorŭ mai face în viitorŭ Românii din Carașŭ-Severinŭ în fața unorŭ asemenĭ aparițiunĭ, când nu se respectă nicĭ cele mai elementare cerințe ale bunei cuviințe în raporturile guvernanțilorŭ cu ei?

Orĭ pe ce parte amŭ întórce cestiunea totŭ numai la acelŭ resultatŭ vomŭ ajunge, că causa principală a acestorŭ triste și umilitóre aparițiunĭ este și rĕmâne neînțelegerea și lipsa de energiă, ce domnesce în sînulŭ Românilorŭ din Carașŭ-Severinŭ însușĭ. A sositŭ timpulŭ sĕ se trezéscă odată din apatiă și sĕ facă sĕ fiă respectațĭ de amicĭ ca și de adversarĭ!

Din Carașŭ-Severinŭ.

Etă vorbirea ce avea s'o rostéscă d-lŭ C. Brediceanu ca din partea Românilorŭ în ședința dela 25 Octomvre n. a adunărei comitatense, în care s'a instalatŭ noulŭ comite supremŭ:

Două decenii au trecutŭ dela restabilirea constituțiunii în scumpa nóstră patriă, timpŭ scurtŭ în viéța unui statŭ, der mănosŭ în esperiențe.

Pentru acéstă patriă comună și instituțiunile ei, nenumĕrate generațiunĭ ale poporului românŭ șĭ-au jertfitŭ viéța și averea de multe orĭ în frunte, dér purure alăturea cu popórele conlocuitóre. In fața inimicului, în flacăra pericolului, suferința a făcutŭ zidŭ umerii cetățenilorŭ de diferită limbă, concordia li-a întăritŭ falanga și insuflețirea a sdrobitŭ capulŭ hidrei dușmane. Prin sângele vĕrsatŭ în lupta comună, prin fericirea stinsă pe altarulŭ patriei comune, prin neclătita apĕrare a căminului comunŭ șĭ-au eluptatŭ strămoșii noștri demnulŭ nume de civĭ ai patriei.

Orcanulŭ a amuțitŭ, s'au trasŭ norii, orisonulŭ s'a limpeḍitŭ și sórele păcei cu raḍele libertății descinde peste câmpiile patriei adapate cu sânge de eroi. Fiă-care cetățénŭ consciu de meritulŭ sĕu pentru viéța milenară a patriei s'a bucuratŭ de căldura libertății și setosŭ a alergatŭ la limpedele isvorŭ alŭ egalei îndreptățirĭ. Ce desamăgire?

Cine fabricheză prin legĭ norĭ artificioșĭ, încâtŭ raḍele libertății nu ajungŭ la fiecare poporŭ; cine paraliseză dreptulŭ liberei desvoltărĭ prin strimtorirea lui în forme nenaturale; cine face scutulŭ cetățenilorŭ problematicŭ; cine sparge încrederea, și cine dejosesce viéța publică la patrimoniulŭ unei rasse? E sistema greșită!

Sistema înaugurată cu restituirea constituțiunei și desvoltată progresivŭ. La anulŭ 1872 prin legea despre organisarea municipielorŭ principiulŭ representativŭ democraticŭ s'a paralisatŭ și într'unŭ cercŭ restrînsŭ alŭ autonomiei s'a creatŭ o fisionomiă a congregațiunilorŭ comitatense, care nu corespunde voinței poporului și nu representă adevĕratele interese ale poporului.

Neaplicarea legilorŭ sustătătóre sĕu aplicarea lorŭ inversă, abusiva ingerința întru oprirea liberei espresiunĭ a voinței cetățenilorŭ în viéța constituțională, suspiționarea ca pretecstŭ pentru mania d'a contopi naționalitățile — suntŭ totŭ atâția stâlpĭ frumosŭ decorațĭ, der de jocŭ, ai sistemei actuale, carĭ n'au întăritŭ administrațiunea, der au slăbitŭ mulțămirea generală, adevĕratulŭ isvorŭ alŭ iubirei de patriă. Resultatele acestei sisteme specialŭ în comitatulŭ nostru nu le póte sterge nime din istoria mai recentă.

1) Facețĭ comparațiune între corpulŭ oficianțilorŭ de înainte de 1872 și între celŭ după 1872 și trebue sĕ tăcemŭ, ca sĕ nu conturbămŭ acéstă ḍi solemnă.

2) Facețĭ comparațiune între renumele de rangulŭ primŭ în țeră a administrațiunei de înainte de 1872 și celeia după 1872, și faptele, descoperirile din era dela 1872 încóci, suntŭ pete vecĭnice ale administrațiunei din acestŭ comitatŭ.

3) Facețĭ comparațiune între comiții supremĭ din aceste două ere: mulțămițĭ și distinșĭ s'au depărtatŭ comiții supremĭ din era înainte de 1872, éră dela 1872 trei comițĭ supremĭ specialĭ pentru acestŭ comitatŭ au domnitŭ și toțĭ trei au fostŭ silițĭ se părăséscă postulŭ plinĭ de desamăgire, luândŭ cu sine convingerea, că cu o maioritate congregațională lipsită de spiritulŭ poporului nu se póte face nicĭ unŭ serviciu nicĭ patriei nicĭ comitatului.

Alŭ 4-lea comite supremŭ în două rĕndurĭ a venitŭ din altŭ comitatŭ ca mentor — »sĕ măture«, cum singurŭ s'a esprimatŭ. Ce a voitŭ a demandatŭ și ce a demandatŭ s'a implinitŭ orbișŭ și totușĭ și elŭ — neliniștitŭ — a închisŭ ochii, căcĭ sprijinulŭ maiorității fără simțŭ pentru adevĕrata voință a poporului — e forma fără esență.

Acéstă stare a vieții publice, în carea poporulŭ românŭ e avisatŭ la o rolă umilitóre lipsită chiar și de umbra egalei îndreptățirĭ nu ne-a mulțămitŭ, nu ne mulțămesce și nicĭ când nu ne va mulțămi.

Nu cu jertfirea limbei și națiunei nóstre, nu cu abnegarea caracterului nostru naționalŭ, nu din grațiă, ci pe basa bunului nostru dreptŭ, probatŭ prin jertfe și sigilatŭ cu sânge, cu foculŭ neperitoriu alŭ consciinței nóstre naționale în inimă, cu fruntea încununată de demnitatea străbună, voimŭ sĕ fimŭ părtașĭ drepturilorŭ și libertății, sĕ fimŭ domnĭ în rĕndŭ cu toțĭ cetățenii, carĭ au susținutŭ și susținŭ patria comună iubită.

Și décă în cadrulŭ acestei sisteme acestŭ sântŭ scopŭ alŭ nostru nu e realisabilŭ, și décă acésta sistemă nicĭ pentru promptitatea administrațiunei, nicĭ pentru remunerarea adevĕratului meritŭ, nicĭ pentru protegiarea talentelorŭ eminente, nicĭ pentru promovarea bunei înțelegerĭ nu s'a probatŭ, acésta sistema atuncĭ, lanțurile ei trebue rupte câtŭ mai curêndŭ.

In acestŭ momentŭ solemnŭ, în ḍiua introducerei Il. Tale în scaunulŭ comitetului supremŭ alŭ Comitatului Carașŭ-Severinŭ, între sgomotósele felicitărĭ, noi treḍĭ ș

ingrijiţi ne-amŭ ţinutŭ de sântă datorinţă a ne espune vederile asupra stărei vieţei publice şi precum ne'nfricaţi vomŭ apĕra totd'auna convingerile nóstre, asemenea Vĕ asigurămŭ cumcă toţi paşii legali şi leali ai Il. Vóstre vorŭ fi primiţi din parte-ne cu recunoscinţă, totŭ actulŭ folositorŭ patriei, poporului şi comitatului din inimă curată ilŭ vomŭ sprijini, ca prin conlucrare comună acestŭ frumosŭ comitatŭ, cu poporŭ atâtŭ de bravŭ, sĕ ajungă o eră mai fericită, mai binecuvĕntată. (Luminat.)

Din afară.

Scirea fóiei polone „Gazeta Narodowa“ din Lemberg, despre o însemnată sporire a garnisónelorŭ ruse dealungulŭ graniţelorŭ prusiane, se confirmă din parte demnă de încredere în fóia oficiósă „Posener Tageblatt“ ca adevĕrată.

Italia se pregătesce repede pentru espediţiunea plănuită contra Abissiniei şi nu e departe timpulŭ când corpulŭ de espediţiune va fi pe drumŭ cătră Abissinia. De altă parte Ras Alula, comandantulŭ trupelorŭ abissiniene, amenință tribulŭ Assaortinilorŭ, care e amicalŭ Italiei. Anglia se încércă sĕ'mpace pe Abissinia cu Italia şi în acestŭ scopŭ au şi plecatŭ la regele Negus primulŭ secretarŭ alŭ agenţiei englese din Cairo, cu maiorulŭ Beech şi cu căpitanulŭ Alimet-efendi.

Sciri din Panama spunŭ că fostulŭ vicepreşedinte Castinada a fostŭ proclamatŭ dictatorŭ alŭ Guatemalei şi, sprijinitŭ de cele dintâiu familii din ţeră, s'a pusŭ în fruntea revoluţiunei contra preşedintelui Barillas. Guvernulŭ a suprimatŭ revoluţiunea şi a prinsŭ pe capii ei, cari au şi fostŭ împuşcaţi împreună cu alte patru persóne.

SCIRILE ḌILEI.

Deputatulŭ ungurŭ *Desideriu Szilagyi* fiindŭ candidatŭ de deputatŭ la Pojunŭ, a ţinutŭ unŭ discursŭ programŭ înaintea alegĕtorilorŭ din acelŭ oraşŭ. Cu acéstă ocasiune fanaticulŭ Maghiarŭ Szilagyi a vorbitŭ în limba *germană*, fiindŭ că cu limba ungurescă n'avea ce căuta, despre convenţiunile comerciale, pe care Austro-Ungaria voiesce sĕ le încheiă cu Italia, România şi Germania; cu privire la România oratorulŭ ḍise că acesta nu voiesce sĕ facă concesiuni faţă cu inlesnirile făcute de Austro-Ungaria. Refusulŭ României oratorulŭ ilŭ esplică prin faptulŭ, cá România se găsesce în ajunulŭ alegerilorŭ generale pentru parlamentŭ.

—x—

Marele măiestru alŭ marei logi simbolice din Ungaria, *Francisc Pulszky*, deschiḍĕndŭ adunarea anuală a logei, a esprimatŭ părerea de rĕu că logea nu póte întruni tóte elementele culte ale Ungariei. In specialŭ d. Pulszky a regretatŭ că Românii şi Slavii nu voescŭ sĕ între în societatea francmasonilorŭ. Nici nu va vede domnulŭ Pulszky Români într'o societate, care sub masca umanităţei propagă maghiarisarea.

—x—

Aḍi s'a celebratŭ în biserica Sf. Neculae din Scheiu cununia D-lui *Matei Voileanu*, referentŭ scolarŭ alŭ archidiecesei Sibiiului, cu D şóra *Octavia Rusu*. — Felicitările nóstre călduróse!

—x—

Irlandezii dau uimitóre esemple de tenacitate în lupta *pentru libertate* cu asupritorii lorŭ englezi. Nici mĕsurile cele straşnice, ce le-a luatŭ guvernulŭ englesŭ pentru ca sĕ-i îngenunche, nu suntŭ în stare a-i imuia, din contră irlandezii suntŭ şi mai stăruitori, şi mai neînfrânţi, femeile chiar nu voescŭ sĕ rĕmână mai pe josŭ decâtŭ bărbaţii în lupta pentru drepturile lorŭ. O scenă demnă de admiratŭ s'a petrecutŭ ḍilele acestea la tribunalulŭ poliţienescŭ din Taghman în Irlanda. Douĕḍeci de persóne fură duse înaintea tribunalului pentru că s'ar fi folositŭ de espresiuni ofensătóre faţă cu unŭ arĕndaşŭ esploatatorŭ, ce arĕndase o moşiă, de pe care fusese isgonitŭ unŭ altŭ arĕndaşŭ totŭ esploatatorŭ, cum de regulă suntŭ arĕndaşii în Irlanda, cari suntŭ mai toţi englezi. Şesespreḍece din ei fură achitaţi, er patru, între cari unŭ tênĕrŭ şi o fétă de 14 ani, fură condamnaţi la câte 14 ḍile arestŭ. Considerândŭ tinereţea ei şi spre a o scuti de »ruşinea“ de a sta în temniţă — cum ḍicea judecătorulŭ — se declară acesta gata a o lăsa liberă pe garanţiă. Feta însĕ, care se chiamă Lawlor, se ridică în susŭ mândră şi declară cu voce tare şi clară, că nu numai nu e o ruşine, ci e *chiar onóre a merge în temniţă pentru ţéra ei Irlanda,* de aceea nu primesce garanţia. Aplause furtunóse şi nesfêrşite urmară după aceste cuvinte, er advocatulŭ Mr. Leamy se adresă cătră fetă cu cuvintele: că ea e cea mai bună fetă în Irlanda întregă şi face onóre ţĕrii şi poporului ei.

—x—

Eri în 22 Octomvre după amedi, nisce *rĕufăcĕtori au pusŭ focŭ* la casa măcelarului Orghidanŭ, din Ciocracŭ (în Braşovŭ). Mulţumită ajutorului repede ce s'a datŭ, foculŭ a fostŭ îndată stinsŭ. Alaltaeri s'a pusŭ focŭ la Andrei Lupanŭ în Strada Furcoei. Celŭ care a pusŭ focŭ a fostŭ vĕḍutŭ fugindŭ, der din nenorocire n'a pututŭ fi prinsŭ. Foculŭ a fostŭ imediatŭ observatŭ şi repede stinsŭ.

—x—

Sesiunea de éstŭ anŭ a adunării generale a *universităţii săsesci* s'a deschisŭ adi în Sibiiu.

—x—

»Narodni Listy« anunţă, că e în perspectivă unŭ interesantŭ *procesŭ de pressă.* Membrii clubului cehŭ din Reichsrath intenţioneză, precum se ḍice, a improcesua pe conductorulŭ trenului, care i-a dusŭ la întórcere dela Viena la Praga, fiindŭ că elŭ la fiecare din multele staţiuni le striga în batjocură nemţesce: »Fertig“!“ în locŭ de cehesce. La acesta observă „Pester Lloyd«: „Se vede: celŭ păgubitŭ, sĕ nu se îngrijescă de batjocură. Cu alte cuvinte, merită a fi batjocuritŭ acela, că a suferitŭ sĕ fiă scurtatŭ în drepturile sale politice, de limbă şi de naţionalitate. S'o ţiă minte Românii!

—x—

Se ḍice, că la primăveră *corpulŭ flotilei române* va face o încercare de manevre.

—x—

In loculŭ batalionului din regim. 51 de infanteriă, transferatŭ din Cluşiu la *Abrudŭ*, a sositŭ batalionulŭ din regim. 62 de infanteriă, care a fostŭ până acum în Bosnia, şi va rĕmânea în garnisónă la *Cluşiu* unŭ anŭ întregŭ.

—x—

Studenţii din Praga plănuiseră o *demonstraţiune* contra deputaţilorŭ cehi la întórcerea lorŭ din Viena, fiindŭ că totŭ au făcutŭ unele concesiuni guvernului din Viena în cestiunea scólelorŭ. Poliţia însĕ a împedecatŭ demonstraţiunea. Deputatulŭ cehŭ Zucker, care e profesorŭ de universitate, totŭ n'a scăpatŭ de demonstraţiune, fiindŭ primitŭ la cursŭ cu strigăte batjocuritóre.

Selagiu, Octomvre 1887.

Nu sufere îndoielă, că bunăstarea spirituală şi materială forméză basa fericirei popórelorŭ. Fericirea e scopulŭ tuturorŭ nisuinţelorŭ; atingerea scopului însĕ e condiţionată dela împrejurări şi dela mulţi factori, precum: libertate, cultură, sciinţă, artă, comerţŭ, industriă etc.

Avĕndŭ în vedere evenimentele şi mişcările mai principali numai din acestŭ anŭ, fiecare Românŭ binesimţitorŭ, nepreocupatŭ şi consciu de împrejurările actuali trebue sĕ vină la convingerea, că numai desvoltarea puterilorŭ intelectuali, sporirea averei materiali şi unŭ viu interesŭ de causele nóstre naţionale ne póte asigura esistinţa şi unŭ locŭ mai demnŭ lângă conaţionalităţile din patria comună.

Românii, în considerarea recerinţelorŭ timpului şi a necesităţilorŭ nemului lorŭ, au şi făcutŭ unŭ frumosŭ începutŭ pe terenulŭ culturalŭ şi economicŭ. Au înfiinţatŭ, deşi cam târḍiu, reuniuni de învĕţământŭ şi institute de creditŭ în mai multe locuri, durere însĕ, că în pre puţine sĕ manifestă faţă de acelea acelŭ zelŭ desinteresatŭ, care le póte da unŭ avêntŭ mai mare spre progresare şi înflorire.

După părerea mea, formată din esperiinţa, indolinţa şi indiferentismulŭ naţionalŭ mai tare împiedecă mersulŭ trebilorŭ nostre naţionalŭ-culturali, decâtŭ legile patriei cu §§-ii lorŭ elastici şi echivoci; mai multŭ ne strică nouĕ vênarea intereselorŭ private şi mârşavulŭ egoismŭ alŭ unorŭ Români, decâtŭ amendele şi încarcerările inscenate cu scopŭ de a ne intimida în pretinderea şi eserciarea drepturilorŭ nóstre politice.

Aerulŭ coruptŭ alŭ temniţei din Satmarŭ, batjocura suferită din chiar seninŭ, apoi procedura fără esemplu a justiţiei maghiare în veci, nu va astupa gura Dr.-ului Lucacin şi a confraţilorŭ sĕi, ca sĕ nu pretindă încă cu mai resolută insistinţă, firesce între limitele legei, respectarea drepturilorŭ publice ale naţiunei sale; brênele celea vinete confiscate la Bistriţa — de nu s'a napoiatŭ — potŭ ocupa unŭ locŭ demnŭ ca nisce insemne ale portului naţionalŭ românŭ în museulŭ regnicolarŭ maghiarŭ din Cluşiu, fiindŭ că Româncele nóstre vorŭ ţese altele mai frumóse şi mai late în loculŭ lorŭ.

Repetŭ, că cu intimidări şi încarcerări nu-şi vorŭ ajunge scopulŭ puternicii ḍilei; cu multŭ suntemŭ mai numeroşi, decâtŭ sĕ încăpemŭ în carcerile loru, îndesuite cu defraudenţi de bani erariali şi falsificatori de documente publice. Insişi Maghiarii prevĕdŭ acésta, pentru aceea au şi înfiinţatŭ în ţeră până acumŭ vr'o 35 de cultur-egylet-uri, cari dispun, deşi mai multŭ pe hârtiă, de unŭ capitalŭ de peste 200 mii florini. In ḍilele trecute s'a ţinutŭ în Pesta sub presidiulŭ contelui Ludovicŭ Tisza congresulŭ cultur-egylet-urilorŭ. In acelŭ congresŭ grofulŭ Stefanŭ Károlyi 'ţi spune verde, că scopulŭ principalŭ alŭ reuniunilorŭ lorŭ culturale e propagarea limbei statului şi unitatea politică şi culturală a Ungariei; pentru ajungerea acestui scopŭ propune introducerea prin lege a unui *adausŭ de contribuţiune culturală* — Cultursteuer-zuschlag; provócă la contribuiri benevole pe micŭ şi mare, că numai aşa se va realisa profeţia lui Szechenyi: „Ungaria n'a fostŭ, der va fi.“ Vorbirea lui Karolyi şi află resunetŭ încă în congresŭ, deórece unŭ membru congresualŭ Iosifŭ Şandorŭ, vrênd sĕ trécă de celŭ mai patentatŭ în patriotismŭ, îşi trage inelulŭ de pe degetŭ, îşi scóte orologiulŭ din busunarŭ şi le depune pe mesa presidială ca pe altarulŭ naţiunei.

Procedura învăpăiatului Maghiarŭ, pe lângă partea sa comică, póte fi pentru noi Românii şi instructivă.

In faţa acestorŭ aparinţe, e timpulŭ supremŭ, fraţi Români! sĕ ne consolidămŭ şi altcum sĕ ne sufulcămŭ, decă voimŭ sĕ trăimŭ ca Români pe viitorŭ în dulcea nóstră patriă. Li-a căḍutŭ greu mai în véră unorŭ Români, cari călcândŭ în picióre decisiunile luate în Sibiiu faţă de alegerile dietali, nu numai au votatŭ pe lângă

FOILETONŬ.

Dascălulŭ poporalŭ modernŭ.

(După M. Moser.)

Décă esistă ómeni, cari se numescŭ cosmopoliţi şi cari prin urmare suntŭ acasă »pretutindenea« şi „nicăiri« — aşa suntŭ şi ómeni de aceia, cari trebue sĕ fiă umblaţi în atâtea ramuri ale sciinţei, încâtŭ cu dreptulŭ se potŭ numii jidovii rĕtăcitori ai sciinţei. Acestora aparţinŭ şi dascălii.

Dascălulŭ are sĕ créscă din copii, în privinţa spirituală nedesvoltaţi încă, ómeni, cari sĕ scie cugeta şi lucra independentŭ; astfelŭ dascalulŭ în prima liniă e *educatorulŭ tinerimei*, şi la rêndu'i trebue sĕ pună principalulŭ pondŭ pe desvoltarea spirituală a aceleia, adecă trebue sĕ fiă *psichologŭ.*

Cu crescerea merge paralelŭ instruirea, carea se ramifică în mai multe specialităţi, de unde apoi dascălulŭ se face unŭ cameleonŭ, a cărui colóre propriă nu o mai poţi distinge.

Elŭ trebue ca pe fiitorulŭ cetăţenŭ, care până aci 'şi-a fostŭ lărgitŭ plumânile acasă séu pe stradă, esercitândŭ plinŭ de speranţă musica viitorului — sĕ-lŭ aducă acolo, ca sĕ producă tonuri regulate şi astfelŭ formarea estetică sĕ ţină pasŭ cu desvoltarea lui fisică şi spirituală: elŭ e aşadéră *dascălŭ de cantŭ.*

Elŭ are sĕ-lŭ desveţe de obiceiulŭ de a împodobi uşile şi păreţii cu caricaturile fantasiei sale copilăresci şi sĕ-lŭ aducă prin arta desemnului la cunoscinţa, că scaunulŭ n'are tóte piciórele, nici căruţa tóte patru rótele de o lature: Elŭ e prin urmare *dascălŭ de desemnŭ,*

Elŭ are sĕ aducă iregularitatea mişcării piciórelorŭ lui la o organisaţiune amĕsurată tactului, şi sĕ-i indigeteze întrebuinţarea braţelorŭ şi a mânilorŭ, ca auḍindŭ comanda „Drepţi!« sĕ nu i ajungă o mână în pĕrulŭ vecinului, er' din cealaltă sĕ facă pumnŭ, cu care sĕ fiă gata a da în celălaltŭ vecinŭ, ci sĕ înveţe comanda, după care va trebui sĕ mergă mai târḍiu contra inimicului; adecă elŭ e şi *dascălŭ de gimnastică*

Măestrulŭ nostru Diestorweg ḍice: »Fiăcare dascălŭ poporalŭ e unŭ scrutătorŭ alŭ naturei. Elŭ scruteză situaţiunea locuinţei sale, calitatea naturală a pămêntului şi cea produsă prin cultură; scruteză viéţa animalelorŭ, ce-lŭ încungiură, observă timpulŭ, şi apariţiunile sórelui, lunei şi a stelelorŭ, va sĕ ḍică dascălulŭ trebue sĕ fiă: *geografŭ, botanicŭ, geologŭ, zoologŭ, metereologŭ şi astronomŭ*«.

Cerinţele timpului de astăḍi suntŭ însĕ şi mai mari. Decă şcóla e prea scundă, prea mică séu prea întunecósă, ori are tóte aceste defecte deodată; decă băncile nu suntŭ corĕspunḍĕtóre, de unde apoi băiaţii potŭ căpĕta bóle, séu bólele avute deja le potŭ agrava: atunci dascălulŭ are sĕ paraliseze urmările rele, are sĕ'şi păḍéscă discipulii de bóle şi chiarŭ sĕ se încerce a le vindeca pe cele esistente; va sĕ ḍică elŭ are sĕ fiă şi *medicŭ.*

In planurile nóstre de învĕţământŭ stă şi economia rurală. Sĕ înţelege, că şi acesta are sĕ o propună dascălulŭ, căci şi dealtmintrelea totŭ e economŭ, de vreme ce principalulŭ sĕu venitŭ ilŭ are din pămêntulŭ ce i s'a datŭ ca sĕ folosescă usufructulŭ. Elŭ e aşaderă şi *economŭ.* Cu economia e împreunată şi cultivarea pomilorŭ, prin urmare e şi *grădinarŭ*, ba în cele mai multe casuri şi *cultivătorŭ de vermi de mătase.*

Cu oficiulŭ de dascălŭ este împreunatŭ de comunŭ şi cela alŭ *cantorului.* Trebue aşaderă ca dascalulŭ sĕ fiă înḍestratŭ şi cu plumâni bune, ca sĕ cânte poporenilorŭ pe placŭ. Şese ḍile sĕ lucri şi nici în a şéptea sĕ n'aibi odihnă.

Der la ce sĕ mai continuămŭ ontologia acésta. Décă cineva ar corĕspunde tuturor pretensiunilor de până aci şi celorŭ, ce li se vorŭ face de aci încolo, atunci acela de sigurŭ ar fi idealulŭ unui dascălŭ, ar fi în adevĕrŭ unŭ *lexiconŭ de conversaţiune, care umblă.*

Până aci articlulŭ d lui Moser. Noi mai adaugemŭ, că dascălulŭ românŭ are sĕ fiă şi *diplomatŭ,* carele sĕ scie ţine echilibru între susceptibilităţile preotului şi ale notarului şi sĕ scie împăca şi poporulŭ. Mai pre susŭ de tóte însĕ are sĕ fiă dascălulŭ românŭ unŭ *Tanner**).

Aug. O. Paulŭ.

---

*) Medicŭ americanŭ, care a răbdatŭ de fóme 40 de ḍile.

candidaţĭ streinĭ, dér pe aceea i-au purtatŭ pe umerĭ — a la protop. G. — lĭ-a cădutŭ greu dicŭ, că diaristica română i-a tractatŭ, precum au meritatŭ. Pentru liniştirea consciinţei vătĕmate atuncĭ, cetéscă acum acei Românĭ slabĭ de ângerŭ epistola fişpanului Tallian din com. Somogy, şi convingă-se odată, ce sântă causă au apĕratŭ! Ex uno disce omnes.

Când acei Românĭ, desbrăcaţĭ de simţulŭ naţionalŭ şi orbiţĭ de interesŭ privatŭ, vorŭ fi consideraţĭ de mădulare morte ale corpului naţionalŭ românŭ, *încă n'a peritŭ Românulŭ*, decă membrii sănĕtoşĭ îşĭ vorŭ face datorinţele sale faţă de interesele vitalĭ ale naţiunei cu conscienţiositate şi cu abnegaţiune. E dreptŭ, că suntemŭ sĕracĭ, dér din causa sĕrăciei totuşĭ ar pute fi numĕrulŭ membrilorŭ ordinarĭ ai Associaţiunei transilvane de trei orí mai mare; din causa sĕrăciei la o adunare gen. de despărţĕmentŭ cercetată ca cea din Buciumĭ — Sĕlagiu — s'ar pute încassa pentru Associaţiune mai multŭ, ca 15 fl. v. a. despre carĭ face amintire direcţiunea desp. XI in adresa sa cătră comitetulŭ centralŭ, decă maioritatea participanţilorŭ la adunărĭ ar ave în vedere scopulŭ acelora, ér nu petrecerea de jocŭ impreunată cu acelea. Doi înşĭ au descrisŭ pentru publiculŭ cetitorŭ adunarea gen. de ĕstimpŭ din Buciumĭ, amêndoi au uitatŭ sĕ numéscă resultatulŭ materialŭ alŭ balului şi alŭ obiectelorŭ sorţite. Banulŭ trebue numĕratŭ şi celŭ comunŭ publicatŭ, esceptiune face fondulŭ viduo-orfanalŭ gherlanŭ. *e. u.*

Năseudŭ, Octomvre 1887.

(Fine).

Şedinţa a IV s'a ţinutŭ Marţĭ la 27/9. Inceputulŭ a fostŭ la $8^1/_2$ óre în clasa I, unde învĕţătorulŭ Mihăescu a tratatŭ „scaunulŭ". Dela $9^1/_2$ óre s'a ţinutŭ în clasa II, unde invĕţătorulŭ Petru Neamţu din Romuli a tratatŭ din socotelă numĕrulŭ 24.

Ambele tratate au fostŭ în genere satisfăcĕtore, cu deosebire cestŭ din urmă.

După acestea au urmatŭ criticele relative la acestea tractărĭ, apoi Raportulŭ Comisiunei asupra operatelorŭ practice. Apoi s'au cetitŭ operatele: Importanţa curăţeniei în educaţiunea şi crescerea scolarilorŭ de Vasiliu Tofanŭ înv. in Maierŭ şi „Despre remuneraţiunĭ şi pedepse", de Demianŭ Nechiti, inv. în Ilva mică, ambele teme fórte bune.

După aceea s'a alesŭ o comisiune de şépte înşĭ, carĭ sĕ studieze tema „Pedepse şi remuneraţiunĭ", şi în şedinţa de a doua dĭ sĕ-şĭ dea raportulŭ relativŭ. După aceea vice-preşedintele dă cetire unei scrisorĭ a inspectorului scolasticŭ din Bistriţa relativă la fundaţiunea şi portretulŭ lui Gonczi, au şi subscris'o mulţĭ invĕţătorĭ, de unde a resultatŭ suma de preste 25 fl., după cum dice „Kolozsvár".*)

Şedinţa a V-a s'a începutŭ totŭ în diua acesta la 3 óre. Aci vorbì profesorulŭ gimnasialŭ, d-lŭ Gregore Pletosŭ, despre cantŭ, metodulŭ cantului şi istoriculŭ cântărilorŭ bisericescĭ. O prelegere fórte interesantă, în care arată însĕmnătatea fiecărei rugăciunĭ şi cântărĭ ce obvinŭ la liturghie. Apoi arată cum ar trebui cântate rĕspunsurile la liturghiă, cum unele cântărĭ până la Hierovicŭ. Cântarea acésta o esplică cum celorŭ mai mulţĭ învĕţătorĭ nu li s'a fostŭ esplicatŭ nicĭ când.

Şedinţa a VI, la 28/9, dela 7—8 óre a. m. Profesorulŭ Pletosŭ propuse cântările dela liturghiă şi în deosebì: Mărire Tatălui şi rĕspunsurile; dela 8—9 propuse Iuliu Popŭ poesia: „Sunt feciorŭ sdravĕnŭ", dela 9—10 Jarda vorbì despre defectele învĕţătorului, carĭ adecă se observă la unii învĕţătorĭ. Aci fù vorba despre multe de tóte, căcĭ vorba vorbă scóte, unde suntŭ mulţĭ adunaţĭ ideile se schimbă. Intre altele fù vorba şi despre calitatea legendarelorŭ ce le posedemŭ. Unŭ membru întrebà: óre n'ar fi bine sĕ se facă unŭ legendarŭ generalŭ, care adecă sĕ fiă astfelŭ compusŭ, încâtŭ sĕ suplinéscă manualele celea multe, cu deosebire la scólele conduse numai de unulŭ séu de doi invĕţătorĭ?

Intregŭ corpulŭ Reuniunei a recunoscutŭ, că o astfelŭ de carte ar fi fórte de lipsă, ba a şi rugatŭ pe Presidiu sĕ binevoiéscă a primi insinuările acelorŭ domnĭ membri, carĭ arŭ fi aplicaţĭ a conlucra la acelŭ opŭ. Nu sciu decă s'a insinuatŭ cineva orĭ ba, propunĕtoriulŭ insĕ s'a esprimatŭ, parte în cercurĭ mai largi, parte mai înguste, ba şi atuncĭ publice, cu elŭ nu fuge de muncă numai colegĭ de şĭ ar mai afla.

Vomŭ vedé ce va aduce viitoriulŭ; ar fi insĕ daună decă şi acéstă propunere ar remâné dreptŭ materialŭ pentru trotoarulŭ cătră infernŭ, căcĭ scrisŭ este: calea până la iadŭ e pardosită numai cu principii bune — carĭ nu s'au realisatŭ.

Şedinţa a VII-a, la 28 Septemvre după prândŭ. Dela $2-2^1/_2$ ore a propusŭ Iuliu Popŭ cantulŭ. Dela $2^1/_2-3$ tractatŭ practicŭ de invĕţătoriulŭ Dionisiu Istrate din Borgo-Mureşenĭ: „Lupulŭ în dogă de mórte". Putea fi multŭ mai bunŭ acestŭ tractŭ. Dela 3—6 óre sera d-lŭ Pletosŭ propuse cantulŭ.

Şedinţa VIII, în 29 Septemvre dela 7—9 a. m. propuse Pletosŭ cântările bisericescĭ; dela 9—12 Iuliu Popŭ cântările naţionale. Dela 3—5 p. m. totŭ cantulŭ prin ambii profesorĭ: Pletosŭ şi Iuliu Popŭ.

Şedinţa IX, la 30 Sept. dela 8—9 în classa a IV-a normală a tractatŭ învĕţătorulŭ Hangea din Măgură „*Atributulŭ*" şi încă fórte bine. — După prândŭ dela 2—5 óre se ţinură probe de cântărĭ.

La 1 Octomvre se mai ţinură înainte de prândŭ probe din cantŭ, ér după prândŭ ultimele probe totŭ din cantŭ, ér séra ne adunarămŭ la hotelŭ „Griviţa", unde lângă unŭ păharŭ de vinŭ ne luarămŭ adio, şi la 2 Octomvre ne depărtarămŭ fie-care la ale nóstre, ducendŭ dela conferinţe suvenirĭ plăcute, er din librăria „Concordia" lucrurile, de carĭ avemŭ lipsă peste anulŭ întregŭ, atâtŭ pentru noi câtŭ şi pentru elevĭ.

Unŭ lucru însĕ a fostŭ bătĕtorŭ la ochĭ: învĕţătorii dela scólele comunale din fostulŭ districtŭ alŭ Năsĕudului, adecă dela acelea scole, carĭ s'au făcutŭ in comunele românescĭ, pe banĭ comunalĭ, şi recviraţĭ de inspectorulŭ reg. din fii de Românŭ, celŭ puţinŭ aşa se dice, din aceştĭ invĕţătorĭ singurŭ Finegariu din Salva a luatŭ parte la şedinţele reuniunei Mariana. Şi suntŭ adĭ multişóre scóle comunale, unele numai pe hârtiă, cum suntŭ celea din Nepos şi Maierŭ, ér altele şi în realitate, precum cea din Salva, condusă de zelosulŭ invĕţătorŭ Finegariu, cea din Măgura, condusă de fabricantulŭ de bastóne George Popŭ, cea din Ilva mică (fără elevĭ) condusă de Traianŭ Moldovanŭ, fratele profesorului dela universitatea cluşană Moldovanŭ Gergely, cea din Ilva mare, condusă de Vasiliŭ Baciu (fără elevĭ), şi cea din Telciu, condusă de Tóder Pupĕză. Din toţĭ aceştia numai Finegariu din Salva a aflatŭ de bine a lua parte la şedinţele reuniunei nóstre.

E dreptŭ că cei mai mulţĭ din ei nicĭ că au lipsă de reuniunea nostră, deórece nu se ocupă cu prelegerile, deórece n'au cui prelege, că ómenii nu vorŭ a'şĭ da băieţii la scólele conduse de dênşii, şi bine şi facŭ.

Credŭ că nu lucru fără interesŭ va fi de voiu aminti puţinŭ şi despre portulŭ învĕţătorilorŭ noştri. Acesta variază fórte, după starea materială şi după gustŭ.

De bună sémă că fiindŭ noi învĕţătorii tare modestŭ salarisaţĭ, ba unii din noi fiindŭ în neplăcuta posiţiă de a ne căpĕta lefile tare neregulatŭ, cum suntŭ mai toţĭ invĕţătorii dela scolele confesionale din fostele comitate ale nobililorŭ, invĕţătorii fiilorŭ foştiiorŭ iobagĭ, din acestea cause nu ne putemŭ întinde la vestminte fine şi bine croite. Unii pórtă vestminte destulŭ de sĕrăcuţe şi rĕu croite, încâtŭ stau pe ei ca pe gardŭ; alţii apoi pórtă vestminte din materii lucrate în familiă; ér cei mai puţinĭ suntŭ aceia, carĭ pórtă nisce vestminte, carĭ sĕ dea celui ce le pórtă o înfăţişare deamnă. Der póte omulŭ vede la unii vestminte de materii lucrate în familiă, der lucrate atâtŭ de bine şi croite atâtŭ de simetricŭ, încâtŭ ţĭ-e mai mare dragulŭ a privi la celŭ ce le pórtă. D. e. inv. din Zagra, d-lŭ Manŭ, se presentă la şedinţele reuniunei Mariana intr'unŭ căputŭ (spenţelŭ, mânecarŭ, zăbunŭ, tunică) de pănură lucratŭ de soţia d-sale şi croitŭ de unŭ croitorŭ de profesiune. Căputulŭ acesta-lŭ póte purta orĭ-ce procatĕrŭ (advocatŭ), orĭ protopopŭ fără sfială şi cu fală. Pănura lui spune lămuritŭ că ţesĕtórea scie sĕ lucre lâna omenesce, ér croitura căputului ne arată bunulŭ gustŭ alŭ celui ce-lŭ pórtă. Unŭ astfelŭ de căputŭ aşŭ preferi mai bucurosŭ decâtŭ celea sdrenţe ce le cumpĕrămŭ pe banĭ scumpĭ şi ţinŭ numai câte o iarnă multŭ două.

De doritŭ ar fi ca toţĭ învĕţătorii sĕ aibă baremĭ când se presintă în societăţĭ câte unŭ rendŭ de vestminte mai bune, mai simetricŭ croite, că precum paserea se cunósce parte de pe cântŭ, parte de pe pene, aşa şi omulŭ, de unde a eşitŭ proverbiulŭ: orĭ vorbesce cum ţĭ-e portulŭ, orĭ te pórtă cum ţĭ-e vorba!

Şedinţa generală a reuniunei „Mariana" pro 1888. se va ţiné în comuna Sân-georgiu, la dorinţa colegilorŭ, de acolo, cu deosebire a d lui directorŭ Mihaiu Domide, şi adecă în sĕrbătorile Rusaliilorŭ.

La revedere acolo! *I. P. R.*

*) N'avemŭ noi destule nevoi? Sĕ mai contribuimŭ acum şi pentru fundaţiunile şi portretele unguresci? Ore Ungurii arŭ fi datŭ pentru Românĭ intr'unŭ casŭ analogŭ? — Red.

O vênătóre de urşĭ.

Din pădurea Arpaşului inferiorŭ, Octomvre 25.

In 9 Octomvre s'a începutŭ o vênătóre contra urşilorŭ la Avrigŭ şi s'a continuatŭ prin tóte pădurile, până în pădurea Ucei inferióre, unde în 25 Octomvre s'a terminatŭ cu resultatulŭ că au fostŭ împuşcaţĭ 12 urşĭ.

In pădurea Avrigului a împuşcatŭ în 9 Octomvre d-lŭ Dr.Stauch 3 urşĭ, dintre care 2 au cădutŭ morţĭ, ér alŭ treilea numai a doua dĭ l'au aflatŭ mortŭ. In 10 a împuşcatŭ d. grofŭ Schweinitz o ursóică în pădurea memorată. In 12 notarulŭ Valerianŭ Oprişŭ în pădurea Ucei superióre unŭ ursŭ de 3 anĭ. In 13 a împuşcatŭ d. locotenentŭ Andreiu Berger unŭ ursŭ şi d-lŭ pro-pretore Meţianŭ Aldulia o ursóică de 5—6 anĭ în pădurea Arpaşului inferiorŭ. In 15 sublocotenentulŭ premiatŭ din Germania von Hugo unŭ altŭ ursŭ totŭ în pădurea Arpaşului inferiorŭ şi unŭ grofŭ unulŭ în pădurea Ucei superióre. In 16 la 4 óre ante m. locotenentulŭ Berger a împuşcatŭ unulŭ de o mărime uriaşă şi de o greutate nespusă, căcĭ 16 ómenĭ nu au fostŭ în stare a-lŭ ridica. In 21 vênătorulŭ Clonţia unŭ puiandru de unŭ anŭ în pădurea Ucei inferióre. In 22 unŭ altŭ vênătorŭ la 'nsăratŭ a mai puşcatŭ unulŭ. A mai împuşcatŭ şi altŭ vênătorŭ 2 vulpĭ. Lupĭ nu au eşitŭ nicĭ unulŭ. Pe la începutulŭ vênatului a fostŭ timpulŭ ploiosŭ şi rece, căcĭ de era mai bine sĕ puteau împuşca mai mulţĭ.

Unŭ participante.

Invitare. Comitetulŭ parochialŭ gr.-orientalŭ din Arpatacŭ, protopresbiteratulŭ Treiscaunelorŭ, are onóre a învita pe toţĭ onor. domnĭ binefăcĕtorĭ şi voitorĭ de a participa la *Actulŭ sânţirei bisericei celei nouĕ* cu hramulŭ st. mucenicŭ Dimitrie, ce se va sĕvârşi la 26 Octomvre (7 Noemvre) a. c., precum şi la banchetulŭ, ce va urma la 1 óră p. m. în sala edificiului şcolarŭ. Preţulŭ unei couverte este 1 fl. 30 cr.

Arpătacŭ, 21 Octomvre 1887.

Cu profundŭ respectŭ:

Dionisiu Nistorŭ, parochŭ.

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

BERLINŬ, 3 Noemvre. — Reichstagulŭ e convocatŭ pe diua de 24 Noemvre.

Starea sănĕtăţii împĕratului s'a îmbunĕtăţitŭ în modŭ însemnatŭ.

HAMBURG, 3 Noemvre. — Circulŭ Renz a arsŭ totalŭ.

DIVERSE.

Unŭ curiosŭ episodŭ din viéţa literară în Germania, despre care ni se telegrafiase: Doi autorĭ dramaticĭ, celebrulŭ scriitorŭ Paulŭ Heysse şi contele Schack, făceau parte din societatea ordinului Maximilian, instituţiă fundată de regele Maximilian alŭ Bavariei, în interesulŭ literilorŭ şi alŭ artelorŭ, în urma unei modificărĭ făcute statutelorŭ ordinului, ei credură de datoria lorŭ de a'şĭ da demisiunea lorŭ din posiţiunea onorifică de membri ai societăţii. Ca consecinţă, baronulŭ de Perfall, intendentulŭ teatrelorŭ regale ale Bavariei, le scrise că convenienţe înalte ilŭ obligau de a amâna representarea ultimelorŭ lorŭ piese, primite la teatrulŭ regalŭ din München. Cei doi autorĭ primiră cu fórte rea disposiţiă acéstă comunicare, şi rĕspunseră prin interdicerea absolută de a se mai representa vreodată lucrările lorŭ, atâtŭ cele din urmă câtŭ şi cele dinainte la teatrulŭ din capitala Bavariei şi încheiară scrisórea lorŭ ast-felŭ: „Decă autorii au necesitate de teatre, teatrele au necesitate de piese; celŭ din München nu va avé pe ale nóstre". Incidentulŭ a făcutŭ multŭ sgomotŭ la München şi în tótă Germania. Elŭ fu aplanatŭ după puţinŭ timpŭ, mulţămită intervenirei principelui regentŭ alŭ Bavariei, care în acordŭ cu sentimentulŭ publicŭ, a datŭ dreptate celorŭ doi autorĭ, intimândŭ baronului Perfall, la care apreciéză mai presusŭ de orĭ-ce lealitatea cea mai deplină, ordinulŭ de a relua repetiţiunile operilorŭ d-lorŭ Paulŭ Heysse şi comitele Schack. Piesa lui Paulŭ Heyse „Inţelepciunea lui Solomonŭ" va fi jucată la Frankfort înainte de München. Prima representaţiune s'a datŭ acum câteva dile la teatrulŭ din Lipsca, cu unŭ succesŭ imensŭ şi cu o atâtŭ de mare dărnicĭă de ovaţiunĭ şi rechemărĭ, că s'ar fi pututŭ crede a fi mai multŭ în Italia decâtŭ în Germania.

Curăţitulŭ vaselorŭ — Intre mijlócele de întrebuinţatŭ pentru a se scóte gustulŭ rĕu din vase góle, următorulŭ dă cele mai bune resultate: După ce se pregătescŭ buţile, antalele, buriaşele, dăcătorile, pentru a se umplé cu vinŭ, se tórnă în ele apă caldă, care a fiertŭ cu frunde de persicŭ. Se astupă bine la vrane şi după câtva timpŭ se scurgŭ şi printr'acéstă opărélă se scóte gustulŭ rĕu din vase. Decă încă vasele suntŭ oţetite, séu mucegăite, după ce se spălŭ şi se răduescŭ bine, apoi se clătescŭ şi se afumă cu fitile anumite de puciósă, se opărescŭ ér' din nou şi frecŭ cu cenuşă; apoi se spălŭ din nou şi se scurgŭ bine. Pentru mai multă siguranţă se póte a se turna în vasŭ odată cu cele 2 cofe cu apă caldă şi o oca de carbonatŭ de sodă şi după ce s'a rostogolitŭ bine vasulŭ cu acéstă opărélă se scurge şi se clăteşte vasulŭ cu apă rece. Acea sare albă ce se cumpĕră dela spiţerii cu 1 leu 50 b. kilogramulŭ, numită carbonatŭ de sodă, nĭ-a datŭ resultatele cele mai bune la opărirea vaselorŭ nouĕ neintrebuinţate încă: Opăréla ese din vase galbenă de totŭ; ceea ce pentru orĭ-cine e o probă că s'a scosŭ din dógele de ştejarŭ multŭ taninŭ şi materii ce se topescŭ în acea leşie şi care de n'ar fi scóse din dóge, pe câtŭ e cu putinţă, ar strica şi faţa şi gustulŭ vinului.

(„Gazeta Săténului".)

***

Cununiă. D-lŭ *Iónŭ Rebrénu*, absolutŭ de facultatea teologică în Bpesta, îşĭ va serba cununia sa cu d-şóra *Emilia Mureşianu* Duminecă în 20 Noemvre la órele 3 p. m. în biserica greco-cat. din Sesarmu. — Intr'unŭ césŭ bunŭ!

Editorŭ şi redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 31 Octomvre st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	99 80	Bonurĭ croato-slavone	104 25
Rentă de hârtiă 5%	86.70	Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	—.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	149.—	Imprumutulŭ cu premiu ung.	123 80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	96 72	Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	123 —
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	— —	Renta de hârtiă austriacă	89 35
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	112 50	Renta de arg. austr.	82.60
Bonurĭ rurale ungare	103.70	Renta de aurŭ austr.	111 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.40	Losurile din 1860	135.25
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	104.40	Acţiunile băncei austro-ungare	887 —
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 —	Act. băncei de creditŭ ung.	284.75
Bonurĭ rurale transilvane	104 25	Act. băncei de creditŭ austr.	283.70
		Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.93
		Napoleon-d'orĭ	9.93
		Mărcĭ 100 imp. germ.	61.40
		Londra 10 Livres sterlinge	125.50

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 19 Octomvre st. v. 1887.

	Cump.	vend.
Renta română (5%).	$93^1/_2$	$9.^1/_2$
Renta rom. amort. (5%)	96—	97—
» convert. (6%)	91—	92—
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	105—	106—
» „ „ (5%)	$91^3/_4$	$92^1/_4$
» » urban (7%)	103—	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	$87^1/_2$	$88^1/_2$
Banca naţională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
» » » Naţională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	$14.^1/_4$	15.—
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.03	2.04

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 1 Noemvre st. n. 1887.

Bancnote româneseĭ	Cump.	8.63	Vend.	8.66
Argint românesc	»	8.55	»	8.60
Napoleon-d'orĭ	»	9.89	»	9 93
Lire turcescĭ	»	11.22	»	11.26
Imperialĭ	»	10.21	»	10.25
Galbenĭ	»	5 86	»	5.90
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5%	„	98.—	-	99.—
Ruble Rusescĭ	»	109.—	»	110.—
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Sosirea şi plecarea trenurilorŭ şi postelorŭ în Braşovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Braşovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 20 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 01 minută diminéţa.

2. Dela Braşovŭ la Bucurescĭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute dimineţa.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după ameḑĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Braşovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de ameḑĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

2. Dela Bucurescĭ la Braşovŭ:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 301: 10 óre 12 minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 317: 2 óre 32 minute după ameḑĭ.

A. Plecarea postelorŭ:

a) Dela Braşovŭ la *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 min. după ameḑĭ.
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după ameḑĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* (S. Georgĭ): 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre dimineţa.
e) „ „ la *Săcele*: 4 óre dimineţa.

B. Sosirea postelorŭ:

a) Dela *Rĕşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte da ameḑĭ.
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.
e) „ *Săcele* la Braşovŭ: 6 óre 30 minute séra.

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.